

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 24/12/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 289: Chúng sanh mê hoặc điên đảo không biết quả báo là đáng sợ

Ngày ngày, chúng sanh khởi tâm động niệm đều làm theo tập khí xấu ác của chính mình. Trên Kinh Phật khuyên các Tỳ kheo: “*Bao giờ các ông là A La Hán thì mới tin vào suy nghĩ của chính mình*”. Do đó, nếu chưa thành A La Hán thì mọi khởi tâm động niệm của chúng sanh đều “*vì ta*” mà lo nghĩ. Nếu vì chính mình thì đó là tạo nghiệp, quả báo của việc này rất ghê gớm. Hiện tại, chúng ta chưa gặp quả báo, chưa gặp chương nạn nên chưa sợ, e rằng, đến khi gặp rồi mới thấy sợ hãi.

Hôm qua tôi đi thăm một người, thường thì rất khỏe, bỗng nhiên đổ bệnh nặng đến nỗi cái chết gần kề. Người này giờ đây chỉ sợ chết, không nghĩ một chút gì đến việc tận tâm tận lực vì chúng sanh, vì tha nhân trong những ngày còn lại. Suy nghĩ chỉ loanh quanh làm sao tìm cách gì đó để hết bệnh, để sống. Chính vì sự lo toan bất an ấy mà bệnh tình càng trở nên nghiêm trọng hơn.

Từ đây, cho thấy, hằng ngày, khởi tâm động niệm của mình đều là “*vì ta*” mà chính mình đều không nhận ra. Một khi đã “*vì ta*” thì trong đó toàn là “*tự tư tự lợi, ảo danh ảo vọng, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần, tham sân si*” đầy đủ cả. Chính vì vậy, Hòa Thượng mới nói chúng sanh mê hoặc điên đảo. Hiện tại, chúng ta nói một ai đó đang trong mê hoặc thì họ sẽ không chấp nhận, nhưng nếu xét cho kỹ thì chúng sanh không chỉ mê một lớp mà là hai ba lớp mê lầm.

Hòa Thượng nói: “***Trên Kinh Phật nói Bồ Tát sợ nhân, chúng sanh sợ quả***” nghĩa là Bồ Tát làm việc gì cũng cân trọng khi tạo nhân. Chúng ta nghe lời nói này mà không biết quán chiếu, tham thâu đến cùng tột, do đó, chúng ta vẫn tạo ra các nhân quả bất thiện. Đây chính là mê hoặc điên đảo. Đến khi nhân quả đáo đầu, đến ngay trước mặt thì lúc đó mới khiếp sợ. Dù có khiếp sợ, chúng ta cũng không còn thời gian để phản tỉnh, để hồi đầu nữa.

Tôi cảm thấy mình rất may mắn vì thời gian tham cầu dục vọng của bản thân chỉ diễn ra trong thời gian ngắn, sau đó là gặp được pháp của Hòa Thượng. Nhờ đó, thấu hiểu hơn về Phật pháp, dần dần gạt bỏ thói hư tật xấu. May mắn là vì bản thân tôi vẫn còn kịp thời gian để thay đổi chính mình. Có những người học Phật nhiều năm nhưng không thay đổi bản thân và khi khổ nạn đến, họ tìm cầu bám víu ở một pháp nào đó, kể cả đi theo tà đạo.

Đây là điều vô cùng đáng tiếc! Những người này sau khi chết sẽ trở thành đồ chúng của yêu ma quỷ quái, tiếp tục trong vòng luân quần không thoát ra. Tôi từng gặp một người biết trị bệnh. Nhưng cách họ làm là sai sử yêu ma để chữa bệnh, trong họ không có một chút lòng từ bi nào! Ai là yêu ma, bình tốt để họ sai sử? Chính là những người đi theo họ. Đây là sự đáng tiếc cho người học Phật khi không hiểu được đạo lý “*Sinh Lão Bệnh Tử*” của kiếp nhân sinh, cũng như đạo lý tạo nghiệp thì phải thọ báo.

Không diệu pháp nào ở thế gian cứu chúng ta không già, không bệnh, không chết. Đây là quy luật tự nhiên của vũ trụ, người thế gian phải trải qua “*Sinh Lão Bệnh Tử*”. Tuy nhiên, Phật lại có diệu Pháp cứu chúng ta, đó là giữ tâm thanh tịnh. Nguyên lý khiến chúng ta mắc bệnh là trong tâm nhiều vọng tưởng, loạn động. Bản thân tôi mang nhiều bệnh vì trước đây tôi có nhiều tham cầu nhưng nhờ có bệnh mà tham cầu của tôi nhỏ dần, đến mức không thấy hình tướng. Nếu không có bệnh, những thứ đó lại lớn dần, “*ảo danh ảo vọng, tự tư tự lợi, tham sân si mạn, ý niệm hưởng thụ năm dục sáu trần*” sẽ khởi hiện hành, khởi tác dụng.

Điều quan trọng nhất là kiếp nhân sinh rất ngắn ngủi, 100 năm đi qua thật nhanh. Thiên nhân ở cõi trời Phi Tướng Phi Phi Tướng Xứ có tuổi thọ 8 vạn Đại kiếp mà cũng có ngày kết hức, hướng chi 100 năm cõi người. Hiện tại chúng ta đã đi được một nửa quãng đường, nửa đời người rồi! Đây dự báo cho chúng ta biết trước rằng thời gian không còn kịp. Đừng để đến lúc hết thời gian lại hít hà tiếc nuối. Có tiếc cũng không còn kịp! Vô thường hay lưỡi hái tử thần thật là sắc bén vô tình, không nhẹ tay với ai, kể cả người có công trạng làm nhiều việc lợi ích chúng sanh hay người tạo ác. Khi thời gian đến điểm mốc cuối cùng thì tất cả vẫn phải bình đẳng tiếp nhận. Cho nên chúng ta phải thấu hiểu để làm những việc cần làm.

Người thấu hiểu sẽ biết quý tiếc từng chút thời gian sống để làm lợi ích cho tha nhân. Tôi từng nghe kể rằng có người Mẹ bị bệnh ung thư, thật thối dần nên rất đau đớn. Bà đã bảo các con đánh bài để Bà thấy sự sát phạt của các con cho đỡ bị đau. Cho nên để đủ phước đức nhân duyên tiếp nhận thiện pháp là điều không đơn giản. Cũng vậy, để có đủ phước đức, nhân duyên cho mọi người xung quanh hỗ trợ không phải là việc dễ dàng. Hiểu điều này rồi, chúng ta hãy trân trọng thời gian, mau mau làm các việc thiện lành, vừa là tích công bồi đức, vừa không lãng phí thời gian sống của chính mình. Hòa Thượng nói: **“Bồ Tát biết quả báo là đáng sợ, quả báo không ở đời này thì sẽ ở đời sau nên mọi khởi tâm động niệm, hành động tạo tác, lời nói việc làm của Bồ Tát Tát đều rất cẩn trọng”**. Chúng ta thì ngày ngày tùy tiện.

Thời gian hiện tại, tôi đi rất nhiều nơi, làm được rất nhiều việc. Đó là tôi đang tranh thủ làm được việc gì lợi ích cho tha nhân thì làm. Hôm kia tôi về miền Tây, ăn cơm với Mẹ một bữa trưa, sau đó tôi về Sóc Trăng, thầy trò cùng nhau dọn dẹp vườn rau. Sáng hôm sau tiếp tục làm mà thời gian công phu, thời khóa vẫn đầy đủ. Sau đó, chúng tôi về Trà Ôn ghé thăm Sư bà. Về Vĩnh Long, tôi thấy còn thời gian nên tôi gặp các thầy cô ở trường Năng Mai.

Nếu chúng ta rảnh rồi thì khởi tâm động niệm, hành động việc làm của chúng ta chỉ là tham cầu, chỉ là tư lợi, vậy chúng ta hãy vì người lo nghĩ thì chúng ta sẽ không có thời gian ảo danh ảo vọng, tham cầu cho mình. Hãy dành thời gian làm việc cho người thì sẽ không còn thời gian làm việc cho mình, vậy thì sẽ ít tạo nghiệp.

Chúng ta phải biết quán sát xem khởi tâm, tạo tác của mình thế nào? Hơn nửa thời gian làm việc vì mình hay vì chúng sanh? Chúng ta tường tận điều này thì sẽ biết rõ mình đang tạo nghiệp gì và sẽ đi về đâu. Hòa Thượng nói: **“Các vị phải nên biết con người không phải chỉ có một đời này, do đó, khởi tâm động niệm, hành động tạo tác của chúng ta không thể không cẩn trọng. Đây là chúng ta đang vì đời sau mà lo nghĩ. Trên Kinh Phật nói: Những thọ nhận ngay trong đời này của chúng ta đều là quả báo. Quả thì phải có Nhân, Nhân trước Quả sau, Nhân đã tạo thì nhất định có Quả”**.

Hết kiếp này chúng ta sẽ đến một thế giới khác, vậy chúng ta sẽ đi về đâu? Nếu “tham sân si” thì chúng ta vào ba đường ác, nếu giữ được “năm giới 10 thiện”

thì chúng ta mới có cơ hội về cõi người và nếu niệm Phật có thể hàng phục được phiền não thì có thể vãng sanh Thế giới Tây Phương Cực Lạc. Biết đến Nhân Quả thì chúng ta chỉ tạo Nhân tốt, làm việc thiện lành, chỉ làm những việc Phật Bồ Tát đã làm, làm những việc Phật Bồ Tát đã dạy. Chỉ tạo Nhân tốt thì nhất định sẽ được Quả tốt.

Hòa Thượng nói: **“Chúng sanh đều lo sợ khi quả báo đến nhưng Bồ Tát thì không hề lo sợ vì biết rằng lo sợ chẳng ích gì!”** Mọi khổ nạn đến với chúng ta, chúng ta đều khiếp sợ. Chúng ta luôn bị chi phối bởi duyên bên ngoài. Bồ Tát biết lo sợ chẳng ích gì bởi vì Nhân đã tạo thì Quả phải đến. Chúng ta lẽ ra phải dùng tâm bình đẳng để tiếp nhận thì chúng ta lại dùng tâm bất an lo sợ để nhận lấy. Cho nên khi Quả báo đến, không cần lo sợ, mà phải nỗ lực, phấn chấn hơn để làm những việc cần thiết. Như thế mới tốt! Trên Kinh Phật nói: **“Bồ Tát sợ nhân, chúng sanh sợ quả”**. Bồ Tát sợ cái gì? Sợ tạo Nhân ác, sợ có ác niệm. Chúng sanh chúng ta thì không hề sợ ác niệm, thậm chí ngay trên hành động cũng tùy tiện mà tạo tác. Tạo Nhân ác rồi thì Quả ác, Quả bất thiện nhất định sẽ đến.

Hòa Thượng nhắc nhở: **“Chúng ta phải học theo Bồ Tát. Khi chúng ta khởi tâm động niệm phải hết sức cẩn trọng.”** Bồ Tát có một pháp: **“Ngày đêm thường niệm thiện pháp, quán sát thiện pháp, tư duy thiện pháp, không để một niệm bất thiện xen tạp”**. Từ pháp này của Bồ Tát, chúng ta quán sát lại xem chúng ta có thường xuyên tư duy đến cách gì làm lợi ích chúng sanh không? Người thường niệm thiện pháp, quán sát thiện pháp, tư duy thiện pháp thì sẽ không có thời gian rảnh để đem khởi tâm động niệm của mình phục vụ cho tư lợi cá nhân. Việc này chỉ cần làm trong một thời gian thì sẽ thành thói quen. Tập khí cũng chính là thói quen. Hòa Thượng dạy chúng ta phải thay đổi thói quen. Thay vì quen làm những việc xấu, những việc **“tự tư tự lợi”** thì nay, hãy thay đổi điều này, mọi khởi tâm động niệm, hành động tạo tác hãy vì người khác mà lo nghĩ.

Việc nào lợi ích chúng sanh đều là việc quan trọng, việc nào là việc của mình đều là thứ yếu. Người có tâm này chính là tâm của Bồ Tát. Chúng ta đang học để làm Phật Bồ Tát, do đó, những việc gì mà Phật Bồ Tát làm, chúng ta nỗ lực ngày ngày làm theo. Hòa Thượng nhắc chúng ta: **“Tiêu chuẩn của thiện ác, trong nhà Phật chính là giới luật, trong pháp thế gian chính là đạo đức. Nói một cách dễ hiểu hơn, đó chính là luân thường mà Cổ Thánh Tiên Hiền đã nói. Thế nhưng**

hiện tại, phần đông không luận là người tại gia mà cả người xuất gia đều xem thường điều này! Ta xem thường giới luật, xem thường chuẩn mực đạo đức, vậy thì, những hành động tạo tác của chúng ta nhất định là nhiều ác nghiệp. Từ nơi đây, chúng ta sẽ biết rõ là chúng ta sẽ đi về đâu và chúng ta cũng sẽ biết rõ tiền đồ của mình sẽ như thế nào?”.

Cha phải ra cha, con phải ra con, thầy phải ra thầy, trò phải ra trò, bạn bè phải ra bạn bè, cấp trên và cấp dưới đều có chuẩn mực rõ ràng. Đối với nhà Nho, tinh thần của họ là thà chết cũng không vượt qua chuẩn mực. Ví dụ như chuẩn mực “*Nhân phi nghĩa bất giao, vật phi nghĩa bất thủ*” thì họ nhất định không kết giao với người không đạo nghĩa, nhất định không lấy vật gì không phải của mình. Chúng ta làm đúng tiêu chuẩn đạo đức, đúng giới luật là thiện và làm trái tiêu chuẩn đạo đức, trái giới luật là ác. Người xem thường chuẩn mực đạo đức và giới luật thì ác nghiệp của người đó nhiều.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng nhắc chúng ta: Chúng sanh mê hoặc điên đảo không biết được quả báo là đáng sợ. Nếu biết sự đáng sợ đó thì mỗi người đều sẽ hết sức cẩn trọng./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!